

ԵՆԻՏՎ համազեկուցողների «նախընտրական» այցելությունը

Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի՝ Հայաստանի հարցով համազեկուցողներ Ջոն Պրեսկոտն ու Ալեքսանդր Բրեյտերը, ըստ ԵՆԻՏՎ կայքէջի տեղեկա հաղորդագրության, հունվարի 16-17-ին կլինեն Հայաստանում փաստա-հավաք առաջնությունը: Երեւանում համազեկուցողները կհանդիպեն Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի, ԱԺ նախագահ

Սամվել Նիկոյանի, արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանի եւ արդարադատության նախարար Հրայր Թովմասյանի, ինչպես նաեւ ԿԸՀ նախագահ Տիգրան Մուկուչյանի հետ:

Այցելության ընթացքում նախատեսված են նաեւ հանդիպումներ կուսակցությունների եւ դասական իշխանությունների ներկայացուցիչների, հասարակական կազմակերպությունների եւ ԵՆԻՏՎ-ում հայաստանյան ղախակազմի անդամների հետ:

Հանդիպումների հիմնական թեման նախորդ տարի ընդունած ԵՆԻՏՎ 1837 բանաձեւն է, եւ ըստ հաղորդագրության, փաստաթղթի հասկալիքն այն կետերը, որոնք վերաբերում են 2008-ի մարտյան իրադարձությունների 10 զոհերի առնչությամբ հետաքննությանը, ոստիկանության դեմ բողոքների անկախ մեխանիզմի ստեղծմանը, ոստիկանության նկատմամբ փախուցիկական վերահսկողությանը:

Մեծ ուշադրության կարժանանա նաեւ 2012-ի խորհրդարանական ընտրությունների նախադասարանում՝ ի ցարք մոնիթորինգի գործընթացի մյուս առաջնահերթությունների, հասկալիքն որ գալիք ընտրությունները նույն ԵՆԻՏՎ կողմից ներկայացվում եւ ԵԵԿ-ստեղծվում են որպես վճռորոշ: Հստակ է, որ մայիսին կայանալիք ընտրությունները խորհրդարանական վեհաժողովում Հայաստանի հանդեպ մոնիթորինգի ակտիվացումը հիմնական չափանիշ է դառնալու: **Ա. Հ.**

Ֆրանսիայի Սենատում ձախերի մեծամասնությունը կփնտրվի օրինագծի օգտին

Պնդում են սոցիալիստ եւ կոմունիստ առաջնորդները

Սոցիալիստ եւ կոմունիստ սենատորների մեծամասնությունը հունվարի 23-ին Ֆրանսիայի ԱԺ վերին պալատում կփնտրվի ցեղատարա-նությունների ժխտումը փրկելու նպատակով օրինագծի օգտին: Այդ մասին Ֆրանսիայի սենատի նախագահ Սենատում սոցիալիստների եւ կոմունիստների խմբակցությունների առաջնորդներ Ֆրանսուա Ռեբասմենը եւ Նիկոլ Բորլո Կոան-Սիզը:

«Խոսքը ոչ թե հիբասակաման ճեփսի մասին է, այլ ֆրանսիական օրենքով ճանաչված բոլոր ցեղատարա-նությունների ժխտումը փրկելու մասին: Հայերի համար սա արդարության ճեփս է», հայտարարել է սոցիալիստ առաջնորդ Ռեբասմենը, որը նաեւ Գի-ժոնի փառաբանում է:

Les Nouvelles d'Arménie ամսագրի կայքէջը հավելում է, որ ա-

Ջակոլոման սենատորների մեծամասնությունը եւս հավանություն է տալիս ԱԺ-ում ղեկեցնողների 22-ին ընդունված օրինագծին: Ուսի

հնարավոր է, որ փաստաթուղթը նույնությամբ (առանց փոփոխությունների) ընդունվի նաեւ Սենատում:

Պատգամավոր Վալերի Բուայեի ներկայացրած եւ ԱԺ-ում ընդունված օրինագիծը ներկայումս ֆունկցիոնալ է Սենատում: Փաստաթուղթն արդեն լուրջ ձգնաժամ է առաջացրել Փարիզ-Անկարա հարաբերություններում: Ֆրանսիական օրենքով ճանաչված որեւէ ցեղատարա-նության ժխտումն փորձը կղատվի 1 տարվա բանտարկությամբ եւ 45 հազար եվրո տուգանքով:

Ազգային ժողովը 2006-ի հոկտեմբերի 12-ին արդեն ընդունել էր Հայոց ցեղատարա-նության վիճարկումը փրկելու նպատակով Սոցիալիստ օրինագիծը, որը, սակայն, 2011-ի մայիսի 4-ին մերժվել էր այն ժամանակ աջերին ենթակա Սենատում:

Թուրքիան մերժում է «ցեղատարա-նություն» սերմինը, թեւ ընդունում է, որ կոստրոններ են եղել եւ 1915-1917 թթ. Անատոլիայում մոտ 500 հազար հայ է սպանվել:

Հասուն գիտնական Մարսելում

Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի ու Սենատի ղեկավարներն «Արեւմտյան Հայաստանի Ազգային խորհրդի» անդամների հետ հասուն գիտնականներին ֆունկցիոնալ են Հայոց ցեղատարա-նության ժխտումը փրկելու նպատակով: Այս մասին տեղեկացանք «Հայտեղեկագրի» հարցում:

Ձեռնարկում լինելու է Ֆրանսիայի Մարսել ֆաղափում հունվարի 16-ին: Իսկ գիտնականը կազմակերպվել է «Արեւմտյան Հայաստանի Ազգային խորհրդի» նախագահի ու փաստաբանի նախաձեռնությամբ: Այն հեռա-ձայնով եւ ինտերնետ ցանցում: Լրատվամիջոցների գրանցումը կարելի է կատարել haybachdban@wanadoo.fr հասցեով: **Ի. Պ.**

Իռլանդական փորձը՝ ի սպաս ԵԱՀԿ սարածում հակամարտությունների կարգավորմանը

ԵԱՀԿ-ում 2015-ին նախագահությունը սանձնող Իռլանդիայի փոխվարչապետ, արտաքին գործերի եւ արտաքին առևտրի նախարար Իվոն Գիլմորը երկ վիեճակում ԵԱՀԿ մեծական խորհրդին է ներկայացրել Իռլանդիայի նախագահության առաջնահերթությունները:

2012-ի հունվարի 1-ին Լիսվալից հետո ԵԱՀԿ-ում նախագահությունը սանձնած Իռլանդիայի փոխվարչապետ Գիլմորը, անդրադառնալով ԵԱՀԿ սարածում հակամարտություններին, զինված բախումների հավանականությունն ու ընդհանրապես ստաբիլիզացիաներին, ըստ ԵԱՀԿ ղեկավարական կայքէջի, հավաստիացրել է, որ Իռլանդիան իր նախագահության ընթացքում մեծ ուշադրություն կդարձնի ստաբիլիզացիաների վերահսկողությանը, հակամարտությունների կանխարգելմանն ու կարգավորմանը եւ միջազգային ստաբիլիզացիաներին:

Իռլանդիայի համար առաջնահերթություն է լինելու ԵԱՀԿ սարածում ձգձգված հակամարտությունների տեղական կարգավորման ուղիների որոնումը: Գիլմորը հայտնել է ԵԱՀԿ Միմսի խմբին դարաբաղյան

խնդրի, «5+2» ձեռնարկով Մերձդնեստրի խնդրի եւ Ժնևյան բանակցությունների ԵՐՁՁՁՁ-ում 2008-ին Վրաստանում ծագած հարցի կարգավորմանը: «Իռլանդիայում բոլորը չափազանց լավ գիտեն հակամարտության ավերիչ զինը», ասել է Իռլանդիայի փոխվարչապետը, ավելացնելով, որ թեւ յուրաքանչյուր հակամարտություն սարքեր է, սակայն Իռլանդական փորձի ներկայացումը կարող է աջակցել եւ խրախուսել կարգավորում փնտրող կողմերին:

Իռլանդիան նաեւ իբրեւ առաջնահերթություն է ներկայացրել ֆաղափական-նազմական, սնեստական ու ԵՐՁՁՁՁ միջավայրի, նաեւ անվտանգության մարդկային ուղղության հարցերը, ինչպես նաեւ ԵԱՀԿ որոշ երկրներում մարդու իրավունքների խնդիրները, որոնց ղեկավարությունը առաջնահերթությունների ցարքում ամենաառաջինն է: Մա կողմից Գիլմորը իր ցեղեր է նաեւ կոռուպցիայի, փողերի վաճառման դեմ ղեկավար, խոսքի ազատության կարեւորության մասին՝ նաեւ ներառելով ահաբեկչության ֆինանսավորման ստաբիլիզացիան:

Ա. ՏԱՐՈՒՅՈՒՆՅԱՆ

ԿԸՀ-ն վերաձեռնեց մեծամասնական ընտրության արձագանքները

Երեկ տեղի ունեցած Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նիստում ըստ խորհրդարանում խմբակցություն ունեցող կուսակցությունների բախվել են ՏԻՍ ընտրություններում տեղեկատվության հանձնաժողովների ղեկավարների եւ ֆարսուղարների ղեկավարները: ՀՀԿ-ն ունենալու է 38 հանձնաժողովի

նախագահ ու ֆարսուղար, ՀՀԿ-ն՝ 17 նախագահ, ՀՀԴ-ն՝ 15, ՕԵԿ-ը 7, «Ժառանգությունը» 7 նախագահ ու ֆարսուղար: ԿԸՀ-ն այս որոշումը կայացնելիս ղեկավարվել է Ընտրական օրենսգրքի համադրությամբ նախատեսված: 41 մեծամասնական ընտրության արձագանքները եւս հաստատվել են, բայց մի փոքր այլ աշխարհ

հարցությամբ, ինչպես ԿԸՀ նախագահ Տիգրան Մուկուչյանն է ասել՝ «ընտրության արձագանքներն օրենքի դրույթներին լիարժեք համադրությամբ են ցուցաբերում»: Նա չի ընդունել տեսակետը, թե դրանք համադրության ենթակա են կոմպրոմիսի թեկնածուներին: **Մ. Խ.**

Անունների նոր սարին

ՄԱՐԻՆԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Դժվար է հանգիստ ապրել մի երկրում, որտեղ փողոցներում գիտնականները բազմաթիվ անօրենքներ կան: Դժվար է անգամ ոչ միայն տղամարդիկ եւ խղճման ունեցող մարդկանց համար: Հենց հարուստների համար երեւի դժվար է անհարմար բան է հարուստ լինել այդպիսի երկրում, կամ՝ ղեկավարել այդպիսի լինել, որովհետեւ հարուստներն էլ կարծես մեր նման մարդիկ են: Թե իրականում որքան անօրենք մարդ է գիտնական բաց երկնքի սակ՝ ղեկավարական վիճակագրություն գոյություն չունի: Հարադարձի վրա եղած թվերը ենթադրական են, զանազան ԵՐՁՁՁՁ-ների եւ մասնավոր դիտարկումների արդյունքում ծնված: Բայց անգամ այնպես էլ տեսնելի է՝ վերջին տարիներին փողոցում հայտնված անօրենքների թիվն անօրենքներն աճում է, եւ դա մեր երկրի սոցիալական վիճակի հայելին է:

Ամանորի նախօրյակին ֆաղաթեղեղանը «Հանս Զիլիստիան Կոֆտը» դանիական հիմնադրամի աջակցությամբ նախաձեռնեց Վարդաբեցում անօրենքների ժամանակավոր կացարանի սրամարմունը մեկ ամսով, 40 անձի համար, եւ փաստորեն ֆաղաթի կենտրոնից հավաքեց անօրենքներին, որոնք, եթե այլ, եւս ժամանակավոր մի բան չառաջարկվի, հունվարի վերջին նորից կհայ-

տնված փողոցում: Այս լավ նախաձեռնությունը, սակայն, միայն ֆաղաթի կենտրոնը բոնժերից մի փոքր մաքրելու ծառայեց, մինչդեռ մայրիկի մեծ բոնժանոց-գիտնականներ, ինչպիսին օրինակ՝ Երեւանի երկաթուղային կայարանին մոտիկ ավերակ շենքն է, կամ բեռնակայարանի հին վազոնների կայանը, որոնցից ամեն մեկում միաժամանակ 20-25 անօրենքներ կարելի է զսնել երեկոյան, էլի կան Երեւանում, եւ այդպես էլ մնում են: Անձամբ եւ իմ թողում (Ավան/Առիմ) 5-6 անօրենքների գիտնական ու երեկոյան կարելի է հանդիպել Տարն Մարգարյանի սարած-կրկան այգու մտարաններին: Իսկ ֆաղաթի կենտրոնի ա-

նօրենքների մի մասը ղեկավարել է փոխվարչապետը, հենց երեկ նրանցից երեկին նկատեցի իրենց համար ոչ սովորական վայրերում:

Ի դեպ, անցած տարեվերջին «Ազգը» եւս երկու անգամ անդրադարձել էր «Վերնիսաժի» կանգառում գիտնական Միկիչյանին, նրանով զբաղվեց աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարությունը, եւ չնայած այդ անօրենքներին կնոջ մոտ ֆոթիա կար՝ կացարան չգնալու, ի վերջո նրան եւս հնարավորություն էր տրվել տեղափոխվել նախարարության թիվ 1 ինտերմատնի կից անօրենքների կացարան: **Տես էջ 3**

Անցումը

Անտոնների Նոր սարին

1-ին էջից

Պատգամավոր Գրա հեղինակ է հայտնվել ինտերնետի ճաշարում կազմակերպված հին Նոր սարվա առիթով կազմակերպված համերգին, որտեղ էլ մեր հովանավորային զսանգը: Կացարանի բաժնի վարիչ **Ջայկ Պողոսյան** ասում էր, թե կացարանն այնքան լիքն է, որ նոր տեղ չկա, և անցած տարեկանի 4 մարդ է ավելացել ընդամենը: Անտոնների հեղինակների 10-ին են բերել: Անցած տարվա դրությամբ 408 անտոններ են ստեղծվել այստեղ: Անտոնների 60 օրով դիմելու դա՛հից, եթե, իհարկե, տեղ է լինում, քանի որ ձմռան ցրտեր սկսվելուց հետո դիմողները բացակայում են, սակայն նրանց ընդունել հնարավոր չի լինում, կացարանը 60 հոգու համար է նախատեսված, ներկա դրությամբ 64 հոգի է այնտեղ, 4 անտոնների հեղինակների մեջ ցրտերի հետ կապված են ընդունել: Այս ժամանակավոր կացարանում մասամբ նույն մարդիկ շուրջ-շուրջ դիմում են փաստորեն վերադառնում են, քանի որ նրանց մոտ 80-90 տարեկան բնակության վայր չունի: Այստեղ կեն-

մարդ՝ Անտոն անունով, կարելի է ասել, հիվանդանոցում է աղբյուր ոստերի կոստյումով, անգամ Լոնդոնում եղբայր ունի, իսկ ֆույրն էլ Երևանի վկա է, բայց անհաս է, և նրանք չեն հետաքրքրվում իրենց եղբորով: Ինտերնետի ճաշարում ոչ միայն այդ 65 անտոններն էին, այլև 250 ձեռք, որոնք նույնպես, կարելի է ասել, որոնք են անտոնների կարգավիճակում, քանի որ անգամ հարազատ ունեցողները ծայրահեղ վաս սոցիալական վիճակի դասաճանաչողական կարգավիճակում են ստանում նրանցից: Ու չնայած այս ինտերնետի՝ բավական լավ մասնագիտորեն ծառայությունների, նրանք ի վերջո, կողմից ասենք, ծերանոցի բնակիչներ են ու իրենց աչքերը բախտով փախցնում են օտար հայացքից: Վերադառնալով անտոնների խնդրին՝ նշենք, 2006 թվականից սարվան 54 մլն դրամ է հասկացվում դեպքերից հետո անտոնների մասնագիտորեն ծառայությունների համար, անցած տարի այդ թիվը եղել է 60 մլն դրամի սահմաններում: Անտոնների այս կացարանում անցկացրածների 408 թիվը աս

Երեկ կառավարության առաջին միջոց հետո լրագրողները անհամբեր սպասում էին ուսիկանադեզ **Վլադիմիր Գաստարյանին**՝ իրենց հուզող հարցերի դասասխատները ստանալու ակնկալիով: Առաջին հարցը կարալին փոփոխություններին էր վերաբերում, և «**Ազգի**» հարցին ուսիկանադեզը այսպես դասասխատնեց. «Շատ ճիշտ է, որ ես կարալին փոփոխություններ են անում, դրանք դա՛մանակարգված են համակարգի աշխատանքներն ավելի արդյունավետ դարձնելով: Իսկ հիմնավորումը այն բացահայտումներն են, այն ռեֆորմը, որով

խանայանի աշխատանքից ազատվելու Գաստարյանը հերքեց և բացատրեց. «Ը՛վ է ասում, թե Մուրադխանյանը ազատվել է, մա կարգերի սրամարտության ակն, ռոտացիոն սկզբունքով, որոնք ժամանակ անց, թող մի ֆիչ հանգստանա մարդը, 17 տարի աշխատել է ու նոր գործի կանցնի»: Ուսիկանադեզը հավաստեց, որ «կարգերի սրամարտության ակն» գնում են գործող, բանիմաց կարգեր, որոնք մարգարեան ղեկավարում են գործող լինում: «Մեր համակարգից ոչ մի դեպքում, նորմալ մարդ դուրս չի մնա: Եվ ինչպես լրացվածից ենք շահարկում

ազգային ուսումնասիրվի, դասվել են մեղավորները անկարգի դիրքից, դաստնից, հեղինակությունից: Շարունակվելու են բոլոր ձեռքարկությունները անկախ կուսակցական դասակարգությունից, եթե սլյալ դեմոկրատիայի անկախություն չունի, թե որ կուսակցության, որ խավի, որ հաստության մարդիկ են: Եթե ես կխախտեմ օրենքը, ես էլ դասաստանվածության կկանչվեմ: Իսկ ինչ վերաբերում է ԲՀ-ակններին ձեռքարկվելուն, աղա ասեմ, արդեն «ուռկանը» զգված է, և ես չզիջեմ, թե ինչ դուրս կգա: Այդ

Պեսալսոստույներ մի ֆանի ամսից այլեւս չեն լինի

աշխատանքները ընթանում են միջոցառված ծրագրով, որը կառավարվում է թմրամիջոցների դեմ պայքարի, և այդ ամիսը համընկավ այդ ձեռքարկությունների հետ: Այժմ «ուռկանը» մեկնում է բնակարանային գործողությունների և հետախուզվողների ուղղությամբ»:

Ուսիկանադեզն ասաց, որ կողմնակից է խաղաղության և երկրում հեղափոխություններ անելու հիմքեր չի տեսնում: «Ես իրավաբան եմ և ֆաղափականությանը չեմ զբաղվում, վերեներին չեմ ենթարկվում: Իմ վերելում միայն համարադեզության նախագահն է, որն էլ իմ առջև խնդիր է դրել ժողովրդի վստահությունը ձեռք բերել, վերադարձնել համազգեստից վերցված դասիկը: Մենք մեր գործընկերներով, սկսած ինձանից և վերջացած մյուսներով, Կարգերի ենք, կորցրել ենք մեր իմնաստիությունը: Են որ ասում են՝ Գաստարյանը ասել է «միլիոն-դոլարային», խոսքը նրա մասին է, իմ հոգիներս, որ մեր զավակները, իմ կոլեկտիվը, որոնց հետ սարիներ շարունակ աշխատել են, որ կորցրել ենք մեր հեղինակությունը, մենք ուսիկանությունը վերածել ենք զբոսաբերության, անհարժ զույլի և վաճառատների, չզիջեմ, թե էլ ինչ անում սամ, հա ֆիլիսաֆների աղաբան: Այդ ձեռք չի կարելի ամրել: Մեր երեխաների մասին մտածեմ, որ նրանց չծաղրեմ: Նրանցից խուսափում եմ: Պարզապես ղեկ է վաճառվել եմ ուսիկանությունը վերադարձնել ուսիկաններին, որոնց հոգում զարգացած է ճամառությունը: Դա է իսկական ուսիկանը, որին ղեկ է հարգել ու վստահել: Ես այդ ամենը անելու եմ կարալին փոփոխություններով, կսրուկ որոնումներով՝ վերադառնալով ավելի լավ տեսակի, որ մեր ուսիկանները դա՛ման մեր ժողովրդի հրեշտակ դասաստանները»:

Պրն Գաստարյանը զարմացավ լրագրողի այն հարցից, թե ինչու է այժմ իր 9-ամյա դուստրը երգում, և ավելացրեց. «Ես իմ դստեր երգը դեռ 3 տարեկանից եմ լսում, և ի՞նչ կա դրանում: Ես էլ եմ լավ երգում եւ, բացի դրանից, լավ էլ աշխատում եմ: Եկեք միասին մտածենք մեր երկրի աղաբանի մասին»:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԿՅԱՆ

աշխատում են: Ավելորդ, անհարկ, ուռձացած հաստիներ, ստրաբաժանումներ չեն լինելու: Այժմ արդեն ավելի մոքիլ ու աշխատանք է դառնում համակարգը այդ ավելորդությունները վերացնելուց հետո: Համակարգից ազատված կարգեր կան, որոնք գնում են իրենց համարելով ստանդարտ, կան մարդիկ, ովքեր զբոսաբերի կարգավիճակ են ունեցել՝ արդյունավետությունը գրո է եղել, որ չղեկ է լինում: Եղել են նաև «անհարժ զույլեր», որոնց չէի կարող չհանդարտանալ ու համակարգը մարել: Կարծում եմ, որ արդյունքները էլ ավելի լավ են լինելու, որովհետեւ որոշակի ուռձացածությունը իջեցնելով՝ ավելի լավ կաշխատեն»: Իսկ թե ֆանի՞ աշխատակից է համակարգից ազատվել, որն Գաստարյանը ասաց. «4-5 մարդ, որոնք կոնկրետ հանցագործությունների հետ կապված են եղել, մնացած մի ֆանի շասնյակը կարգերի սրամարտության ակն են սեղանից վաճառվել, ու արդեն նրանցից 10-12-ը իրենց դիմումի համաձայն միացել են ժողովրդական սենտությունը զարգացնող թիմերին», կասակեց ուսիկանադեզը:

Իսկ թե՞ «Երբ երեսուցներին կվերադարձվի «Կոմայգին» առանց համաստեռածկների հարցին» որն Գաստարյանն ասաց. «Անկեղծ ասեմ, որ հլա դեռ այդտեղ չեն հասել, ուստի արդյունք կդարձնեն և արդեն ներքին հրահանգավորում սվել են... դուր էլ միացեմ մեզ, գրեմ, խոսեմ, ես ձեր կողմին կանգնեմ»:

Անձնագրային և վիզաների վարչության ղեկավար Մուրադ-

են, ես կարալին ջարդ չեմ անում, այլ համակարգը մարում եմ, ինչպես տեսնում եմ, աշխատանքները դրական արդյունք են տալիս: Շատ բարեփոխումների ստանեմ», խոսեց անտոնադեզը: Իսկ դրանց թվում է նաև Երեան ֆաղափականությանը զինել տեսադարձներով, և արդյունքում մայրաքաղաքում մի ֆանի ամսից կվերանա դասալսոստույն հասկացությունը, կգործի դարձվալի ծառայությունը, որն իր աշխատանքների հիմնական մասը կիրականացնի բակային սարածկներում, ժողովրդի հետ սերս կապեր հաստատելով: Արդեն ստեղծվել է այդ նոր գումարակը, և ուսիկանության ակադեմիայում նրանք անցնում են հասուկ վերադաստաններ: Ուսիկանադեզը մեկ անգամ ես ղեկեց. «Չբացահայտվող հանցագործություններ չկան, կան երկար կամ կարճ ժամանակ դասաստանվող գործեր, կան լավ և վատ աշխատողներ: Ես ակնկալում եմ, որ մեր դրակսիկայում չբացահայտվող գործ չմնա, և ձեզ հղաբանալու առիթ չեմ տա»:

«**Ազգի**» հարցին, թե ինչպես է վերաբերվում երկու օր առաջ ուսիկանության Արթիկի բաժնի դարձվալի աշխատակալին ծառայության դասակի ուսիկանության ավագ սերժանտ Լուկաս Մինայանին առեւանգելու ու ծեծի ենթարկելու դեմոստրացիան, ուսիկանադեզը ասաց. «Ես չեմ հանդուրժի ոչ ուսիկանին առեւանգելու, ոչ էլ նրան ծեծի ենթարկելու և ընդհանրապես մնան երեւոյթները յուրաքանչյուր ֆաղափացու հանդեպ, ու ամեն մի դեմոստրացիա է խա-

ցողային ստասարկում է իրականացվում, մարդիկ աղաբանված են սննդով, աստերն այստեղ են գալիս առանց փաստաթղթերի՝ սովեթի ժամանակից դեռ կորցրած են լինում, կացարանի մասնագետներն օգնում են վերականգնել փաստաթղթերը: Մեր հին ծանոթ Անահիտ Մակիչյանին ես նույնպես խոսեցիք: Մեր հին ծանոթ Անահիտ Մակիչյանին ես նույնպես խոսեցիք: Նա մյուսներից ասավ, որ ավելի արագ էր հարմարվել նոր միջավայրին՝ 3-4 օրում, հոգեբանների լավ թիմ է աշխատում այստեղ: Իսկ թե ի՞նչ կլինի նրա հետ՝ Ջայկ Պողոսյանն այսպես էր պատկերացնում. «Նա կարող է առաջիկա տարեկանը դիմել և աղբյուր այստեղ, հետագայում իր խնդիրները փորձելով լուծել (բնակարան է կորցրել): Անահիտը, ճիշտ է, շնորհակալ էր իր համար թափված ջանքերի համար, բայց երազում էր վերականգնել սարիներ առաջ կորցրած փաստաթղթերը և աշխատանքի անցնել, հետո էլ, Աստու օգնությամբ, իր կորցրած բնակարանի հարցերը լուծել: Ցրտերի դասաճանաչ այստեղ եկածների մեջ երեսուսուրդ մի տղա կար՝ **Պալաճյան Գարեգին**: Նրա դասնելով իմն ու մայրը անտոնան են դարձել դասակի դասընթացի դասաճանաչ (չիմացանք վար է եղել, թե ինչ), որը չեն կարողացել մարել, և նրանք բնակարանը 1997 թվականին դեռ ունեցող ընտանիքում է (): Դրանում մնացած մայր ու որդի աղբյուր են դասաճանաչ վասակով, արդեն սարիներ գիշերում են նրանց մոտեցրել: «Մի անկյուն է ղեկեմ ինձ ու մորս, ի վերջո ընտանիք էլ ղեկեմ է կազմեն»: Փոքր-մոք, թուլակազմ երեսուսուրդի չի հաջողվում հիմնական աշխատանք գտնել, չնայած թուրքերեն ու ռուսերեն, մի ֆիչ էլ անգլերեն գիտի: 40-ամյա մի տղա-

հեռու է թեկուզ հենց միայն Երեանի՝ սարբեր փորձագետական ենթադրություններով 1000-2000 թվից (Հայաստանի ուսիկանությունը 54 անտոնների սվային է սիրաբան Երեանում), Գյումրիում ես մի ֆանի հարյուր անտոնների մասին ենթադրություններ կան: Ակնհայտ է, որ մեզ նման աղաբանությունը չի կարող իրեն թույլ տալ այն շտապությունը, որ ամեն տարի մի ֆանի շասնյակ մլն դրամ ծախսելով ու առկա անտոնների մի որոշ մասով սափազանքելով ու կերակրելով՝ հետաճի հարցի առավել արմատական լուծումը: Այս խնդրում մոդելի ընտրության և անտոնությունը նույնպես վերացնելու ֆայլերն միանգամից գուցե թանկ նստեց ղեկավարում վրա, բայց սարիներով փոխազդող գումարները ասավելին են: Երբ բերում են այն օրհնակը, թե Երեանում էլ ժամանակավոր կացարանները սարածված են, մենք կարող ենք հակադրվել, որ Երեանի անտոնների արդյունքն ամեն տարի ներգաղթյալների հաշվին են սվառանում: Իսկ մեր անտոններից մեր ազգակից սոցիալական գոհեր են, որոնք խնդիրները դանդաղորեն և համակարգված լուծելու դեմքում գուցե մի 10 տարում անեղ նվազեցնեն փողոցում հայտնված անտոնների թիվը: Հետանկարը էլի աշխատանքների ստեղծումն է, բնակավայրերի սրամարտումը. այս վերջինը կարող է լինել թեկուզ համակարգարանների փոխի: Ինչ-որ ժամակետով սենյակների սրամարտում, մինչև որ աշխատանքի մարդիկ աշխատանք գտնեն և ոսկի կանգնեն: Բազմաթիվ այլ, համակարգված մոդելներ գոյություն ունեն: Ամեն դեմոստրացիան, աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունն ու կառավարությունն ինչ-որ ծրագիր են մտնում, ու գուցե այս սարվա մեջ ինչ-որ մի որոշում ղեկեմ է կայացնեն՝ գոնե հարցի լուծման հայացակարգային մոտեցում ընտրելով:

Ի վերջո ո՞վ կդառնա Աժ աշխատակազմի ղեկավար

Ազգային ժողովի աշխատակազմի ղեկավարի (արձակուրդ գնացած Գեղամ Դարիբջանյանի) խորհրդակցական Վրեժ Գաստարյանը նշանակվել է Աժ աշխատակազմի ղեկավարի փոխարինող: Այս նշանակումը ցույց է տալիս, որ ՀՀ-ի Արևմտայանի օրոք աշխատանք ոչ բոլոր դասաստանները աշխատողներ են, այնուամենայնիվ, լրան դաստանները, նրանցից ոմանք անգամ դաստանի բարձրացում են

ստանում: Իսկ Աժ աշխատակազմի ղեկավարի դաստանությունները դաստանադեզն հունվարի 10-ից կասարող, նախկին ՕԵԿ-ական Գազիկ Մխչյանը, ըստ Աժ մեր աղբյուրների, ամենայն հավանականությամբ աշխատակազմի ղեկավարի դաստանում չի նշանակվի: Հավանաբար այդ դաստանի համար որոշված է ՀՀ-ին հավասարի մեկը:

Մ. Խ.

Տարաբնույթ

Եվս մի կեղծիք

1991 թ. հունվարի 9-ին ադրբեջանական լրատվամիջոցները հարդրել են, որ «Կալադեմոսի (Շուշիի քաղաքի Բերդաձոր - Վ. Ա.) գյուղի մոտ սպանվել է լրագրող Սալաթին Ասկերովան»: Պատահարից 21 տարի անց նրա որդին, որ նույնպես լրագրող է, Vesti.az-ին սված հարցազրույցում այսպես է նկարագրել դեպքը. «Նա ընդամենը 29 տարեկան էր, երբ 1991 թ. հունվարի 9-ի առափոխյան **բեռնասարը** (ընդգծումը մերն է - Վ. Ա.), որտեղ Սալաթինի հետ զսնվում էին այն ժամանակ դեռևս Ադրբեջանում սեղակայված **սահմանադրական զորամասի** (ընդգծումը մերն է - Վ. Ա.) զինծառայողները՝ փոխգնդապետ Լարիմոնովը, մայոր Իվանովը, սերժանտ Գոյեկը, դուրս եկավ Լաչին-Շուշի ճանապարհ: Հայկական Գալադեմոսի գյուղի մոտ նրանց արդեն սպասում էին հայերը: Նրանց վրա կրակել են դիմահար՝ ակնոսմաներից են դիտարկված հրացաններից, երկու ուղղությունից՝ հրնթացու են հետևից՝ աջ թափակողին: Այն ժամանակ ինձ ասել են, որ մեքենայի վրա հասկվել է 113 անգ: Սղանվել է վարորդը՝ սերժանտ Գոյեկը: Նա հասցրել է արգելակել, հրագե-

նային վեր սահմանվող հետ անցել է ընդամենը մեկ մետր: Հետո ստիպվել է արգելակից: Մայր Իգոր Յուրեվիչ Իվանովն սղանվել է անմիջապես: Փոխգնդապետ Օլեգ Միխայլովիչ Լարիմոնովը հասցրել է ավտոմասից կրակ բացել: Նա հասցրել է դուրս ցատկել մեքենայից, անցել է ճանապարհը եւ կրակել, մինչև փամփուռներն սղանվել են: Վրա հասած հայերը նրան սղանվել են»:

Այս «զգայացուցիչ» դրամաթյունը, կրկնենք, փոխանցել է Սալաթին Ասկերովայի որդին, որը 1991 թ. դեռևս երեխա էր: Մարդկայնորեն նրան հասկանալ կարելի է՝ երիտասարդ մայր է կորցրել, աղբյուր որբության դառնությունը: Բայց երբ նա ասում է՝ «Պատահարս են մոտ վրեժը լուծել», սիմվոլիկ ենք նրան որոշ հարցեր ուղղել:

Հավաստում է նա, որ իր մայրը 1991 թ. հունվարի 9-ի առափոխյան դուրս է եկել Լաչին-Շուշի ճանապարհ: Այն էլ՝ բեռնասար մեքենայով, որտեղ նրանից բացի եղել են խորհրդային զինված ուժերի 2 ավագ սղա եւ մեկ սերժանտ: Հավաստում է նա, որ խորհրդային զինծառայողներն իրոք «Ադրբեջանում սեղակայված

սահմանադրական զորամասից» էին: Եթե՝ այո, աղա նա չափազանց դարձրեց անձնավորություն է: Հակված չենք այդպես կարծելու, ուսի ենթադրում ենք, որ նա կեղծում է: Ինչո՞ւ:

Նախ, Ադրբեջանում սեղակայված խորհրդային սահմանադրական զորքերի զինծառայողները սկսվել են սեղակայվել անմիջապես իստիպան մեքենայի հավանականությամբ վերաբերում է Լեռնային Ղարաբաղում եւ հարակից քաղաքներում սեղակայված՝ ԽՍՀՄ ՆԳՆ ներքին զորքերի զինծառայողներին, որոնք, այո, կարող էին Լաչինից ուղեւորվել Շուշի: Բայց իրադրություններին փչ թե ցաս սեղակայ յուրաքանչյուր ով կվկայի, որ փոխգնդապետի ասիժանով սղանելը բեռնամեքենայով չէին երթելու: Եւ առանց գրահամեմատյալ ուղեկցության որեւէ սեղա- արժ չէին կատարում: Այնուհետեւ եթե նույնիսկ Բերդաձոր գյուղի մոտ «հայերն սղասում էին» նրանց, աղա դա չէր կարող լինել առավելագույն կամ ցերեկային ժամերի: Քանի որ Լաչին-Շուշի, ինչպես եւ բոլոր ճանապարհները զսնվում էին ներքին զորքերի օդակազմի կողմից: Դա բացառված է:

Մնում է ենթադրել, որ Սալաթին Ասկերովան, ինչպես հետագա-

րը՝ կզգուցանային այդքան բացահայտ գործելու: Մանավանդ որ Բերդաձորը Լաչին-Շուշի ճանապարհից մի քանի կիլոմետր հեռավորության վրա է:

Այնուհետեւ, եթե մեքենայում զսնվող բոլորն սղանվել են, աղա որտեղից են Սալաթին Ասկերովայի որդուն հայտնի դարձել Պատահարի մանրամասնությունները: Նրա Պատահարը Պատահարական փոստի սեղակությունը: Տղա- վորությունն այն է, որ Ադրբեջանի Պատահար մարմինները դեռի մասնագիտական հետախույզություն առհասարակ չեն էլ անցկացրել: Միայն, ըստ «ավանդույթի», կատարվածը վերագրել են «հայ ահաբեկիչներին»:

Ամենակարեւորը, սակայն, այն է, թե որտեղից կարող էին «հայ ահաբեկիչներն» իմանալ, որ հասկաղես այդ ժամին է Բերդաձորի մոտ հայտնվելու զինվորականների մեքենան: Նրանք, ինչ է, կա՞ր ունեին արտակարգ օդանավ զինվորական Պատահարսան հետ, որպեսզի սեղակայ լինեին ավագ սղաների սեղաբարձի մանրամասնություններին: Դա բացառված է:

Մնում է ենթադրել, որ Սալաթին Ասկերովան, ինչպես հետագա-

յուն՝ Չիգիզ Մուսաֆաեյը, գոհվել է չորսաբանված հանգամանքներում: Ավելի սառնասիրտ զսնվելու դեպքում կարող ենք ասել, որ նվազ օրը եւ ժամին Լաչին-Շուշի խստորեն վերահսկվող ճանապարհի վրա ահաբեկչական գործողություն կարող էին իրականացնել միայն եւ միայն ադրբեջանական զինված խմբավորումները: Այլ հարց է, թե զինվորականներն են եղել նրանց թիրախը, թե՛ հենց լրագրող Սալաթին Ասկերովան:

Այնպես որ, սղանված լրագրողի որդուն կարող ենք խորհուրդ տալ, որ օգտագործի իր մասնագիտական հնարավորությունները՝ Պատահարի համար, թե ի՞նչ առաջնություններ էր Սալաթին Ասկերովան Բաբկից հասել Լաչին, ի՞նչ նպատակով էր ուղեւորվել Շուշի եւ ինչո՞ւ հասկաղես խորհրդային զինվորականների հետ՝ նույն մեքենայով: Եթե որդուն հաջողվի նվազ հարցերին զոնե մոտավոր Պատահարսան զսնել, աղա, կարծում ենք, նրա համար հասկանալի կդառնա, թե ով է եղել ահաբեկչության Պատահարսուն, ովքեր՝ կատարողները եւ ումի՞ց Պատահար վրեժ լուծել:

ՎԱՏԻՄ ԱՅԼԵՆՅԱՆ
Մեխանակներ

Նախկին դատարանում է՝ իրանական դատարանն անխուսափելի չէ

Ըստ Բարրի Ռոուզենի, հասույ CNN-ի համար

Բարրի Ռոուզենը ԱՄՆ վերջին մամուլ կորոն էր Իրանում: Նա այն 52 ամերիկացիներից մեկն էր, ում Իրանը դատարան էր դրել 444 օր՝ 1979-ի նոյեմբերի 4-ից մինչև 1981-ի հունվարի 20-ը: Նա ներկայումս Նյու Յորքի Բրո Անհեթենի համալսարանի ղեկավարն է:

Իմ կյանքի մեծ մասը ես հարաբերություններ եմ ունեցել Իրանի հետ, մեծ մասամբ՝ լավ, սակայն դրանք ներառում են նաեւ բավականին երկար ժամանակաշրջան, երբ Իրանը ինձ եւ ցածր օդանավները աշխատակիցների մեծադեմ ցավ է դատարանել:

1979-ին ես ԱՄՆ-ի դեսպանատան մամուլ կորոն էի Թեհրանում, նաեւ այն 52 ամերիկացիներից մեկը, որոնց 444 օր դատարանի դատարանը Իրանական հեղափոխության ժամանակ: Չեմ կարող ներել այն երիտասարդ իրանցիներին, ովքեր բանտարկեցին մեզ, եւ այն վարչախմբին, որն օրինականացրեց նրանց դատարանությունը: Սակայն ես կիրառեմ լինել ինչ- անհարավոր է անկողմնակալ դիտարկ Իրանի ներկայիս իրավիճակի առնչությամբ:

Եվեք լինենք անկեղծ: Իրանի անհատ դիրքումը իր միջուկային մտադրություններով եւ Արեւմուտքի ջանքերը, ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ, թուլացնելու Իրանի սնտեսությունը, հավանաբար նաեւ նրա լեգիտիմությունը, երկու կողմերին էլ հեռացնում են խոսքի դատարանից՝ մոտեցնելով թե՛ դատարանի:

Այս դատարանը կարող է հեռությամբ իրականացվել Իսրայելում, թեքեւս նույնիսկ որոշ արաբական երկրներում, որոնց իսլամական կողմը աչքի է ընկնում «արաբական զարմանից» սկսած: Այն կարող է ամբողջովին փակել Հորնուզի նեղուցը, եւ անհավանականորեն բարձրացնել նավթի

զինը՝ երկարաձեղով համա- խարհային սնտեսական ճգնաժամը: Եվ սա ես մեկ անգամ առաջին դրան կնդի Միացյալ Նահանգներին՝ Պատահարը նրան երրորդ երկարատեմ դատարանի կենտրոնում սկսած 2001-ից:

Բայց հարձեղ երակացություններ չանենք, թե դատարանը անխուսափելի է, եւ Իրանի սրի թափահարմանը իմնաբերաբար չարձագանքենք, ինչպես որ անում են նախագահի հանրաբեկական որոշ թեկնածուներ՝ միավորներ կորզելու ֆարգաբարձի ճանապարհին: Երեւում է, նրանք կարծում են, թե այդ դատարանը վերահասական բնույթ կունենա եւ ցածր արագ կավարսվի: Այդ նույն սխալ մտածելակերպն էր, որ մեզ սարավ Իրաք:

Մի դրան հետքայլ անենք եւ կենտրոնանանք Իրանի ներքին ֆաղափական իրավիճակի վրա, որն ԱՄՆ-ի եւ Արեւմուտքի հետ վերջինիս առձակասման հիմնական դատարանն է: Թեքեւս նաեւ ուզում, որ թվա, թե ես ավտոբուս Իսլամական Հանրապետության ջախագով եմ, սակայն չեմ էլ ուզում, որ միամիտ լինենք իրանական մտադրությունների իրական դրամատիզմների վերաբերյալ:

Առաջին, Իրանի «ֆաղափական» միջուկային ծրագրի սկիզբը դրվել է դեռեւս Իրանի քաղաքում, եւ ոչ Ասոմային էներգիայի միջազգային գործակալությունը, ոչ էլ ԱՄՆ-ը աղաջուցներ չունեն, թե Իրանը իսկաղես ռուսներ է դատարանում:

Երկրորդ, ամենուրեք սեղակացվում է, որ Իրանի գերագույն դեկավար Ալի Խամենեին եւ նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադը բաց հակամարտության մեջ են այսօր՝ ոչ միայն ֆաղափական, այլեւ աստվածաբանական ստանկյունից:

Չմայած Արեւմուտքի համար այս դատարանումը Իրանի ներքին հարցն է, Թեքեւսի համար սա ցածր լուրջ հարց է: Ահմադինեժադը փորձում է փոխել Իրանի աստվածաբանական-ֆաղափական հիմքը՝ հայտարարելով, որ ինքը եւ ոչ թե համենեին ուղղակի կաղ ունի Շիիի Մահդիի՝ մեքիայի հետ: Խամենեին դատարանել է՝ մեղադրելով Ահմադինեժադին եւ նրա կողմնակիցներին՝ անվանելով նրանց «եղծված խմբավորում»:

2011-ի մայիսից այս ներքին հակամարտությունը ցնցեց Իրանի վարչախմբի կայունությունը: Եվ հնարավոր է, որ սրանով եւ ոչ թե դատարանիցներով է ավելի ցածր իրանական վարչախմբի արտաքին ֆաղափականության ձախողումը:

Վարչախմբումը նաեւ ցածր զբաղված է մարտի սեղի ունենալի խորհրդարանական ընտրություններով: Նա սիրում է ասել, որ ընտրությունները եւ մողել են, ու ղեկնեցնան աղբյուր ժողովրդավարության ալիքի համար արաբական աշխարհում: Այն նաեւ ընտրությունները համարում է որպես լեգիտիմության ստուգման մի փորձ:

Չմոռանանք, որ երկու տարի առաջ Իրանը ցնցվեց ժողովրդական աղաջանությունից, դեմ էին նախագահական ընտրությունների արդյունքներին: Բարեփոխումների արժանուր դատարանար ճեւեղեց վարչախմբի մարդատանների կողմից: Եվ արժանուր դեկավարները հիմնականում դեռեւս սնային կալամի մեջ են:

Արդյոք վարչախմբումը կկարողանա իր հարեւաններին ներկայանալ որպես լեգիտիմ աղբյուր Մերձավոր Արեւելի վերածնունդի համար՝ բավական կասկածելի է: Ավելի կարեւոր է այն, որ բարեփո-

խիչները բարձրաձայնում են եւ հասկորեն նուս, որ իրենք չեն մասնակցելու կեղծված ընտրություններին: Իսլամական Հանրապետության հիմնումից ի վեր առաջին անգամն է, որ ընտրականված իրենք են մասնակարգից դուրս է գալիս:

Խամենեին դեք է որ սեքնի, որ այս բարեփոխումների արժանուր խոր ճեղք է իր իշխանության եւ վարչախմբի լեգիտիմության մեջ:

Եվ վերջաղես, ներքին այլ խմբիներ էլ կան: Այն ժամանակ, երբ իրանական բոլոր ֆաղափական ցեղերը միջուկային ծրագիր սեքնում են որպես ազգային կարգավիճակի խորհրդանիշ, նրանք բավականին թանկ են վճարում դրա համար: Պատահարսները իսկաղես հարվածում են սովորական իրանցուն:

Դժվարությունները ներառում են գործազրկության եւ գնաճի բարձր մակարդակը, ինչպես նաեւ աղաբանների Պատահար: Անցյալ ցարաք Իրանի արժույթի նոր արժեքները գրանցվեց դոլարի նկատմամբ: Այս իրավիճակը չի լավացնի ընտրականված վերաբերումները վարչախմբի նկատմամբ:

Կարող ենք մեք դատարանի անդունդից հեռանալ: Կարծում ենք այո:

Կոնգրեսի անդամները դեք է հրաժարվեն հասարակայնության հետ կաղերի բիզնեսից եւ դաղարեն Իրանի մասին այնպիսի հայտարարություններ անել, որոնք ցածր դարձնակ են եւ ռազմասեքն: Դա խաղաղ կարգավորման հնարավորություններն ավելի է դժվարացնում:

ԱՄՆ նավաստների կողմից Իրանի 13 ձկնորսների փրկությունը ծովախեղձներից Հյուսիսային Արաբական ծովում ցածր գարմանայի էր, նաեւ հնարավորություն էր երկու կողմերի համար հետքայլ

անելու եւ մի փոքր հանգստանալու:

Սակայն այն զարմանալի նորությունը, որ Իրանի հեղափոխական դատարանը ամերիկացի Ամիր Միրզայի Հեմմաթին դատարանել էր մահվան՝ մեղադրելով նրան Կենտրոնական հետախույզության գործակալության համար լրտեսության մեջ, խոսում է այն մասին, որ Իրանը, ես մեկ անգամ, վրեժը ԱՄՆ-ի նկատմամբ վեր է դատարանում մեքն ինչից:

Մեքն դեք է զսնեք դիվանագիտության իրական համակարգ լարվածության այս նոր ալիքի հանդարեցնելու համար: Այնպես, ինչպես Քաթարն է թալիքների համար ֆաղափական գրասենյակ բացում, դրանով փորձելով սկսել ուղղակի բանակցություններ՝ ավարտին հասցնելու աֆղանական դատարանը, այդպես էլ սարածաբանային մոտեցումը Իրանին կարող է օգնել: Քաթարը դարձել է Արաբական լիգայի դիմադի կենտրոնը եւ հայտնի է որպես հարգված միջոնոր: Այո, նա ունի սեք հարաբերություններ Միացյալ Նահանգների հետ, եւ այստեղ եւ ԱՄՆ կենտրոնական ցարի ստարաբանումները, բայց Քաթարի վարչաղես ալ Թահանի խոսքը երկչոն չէր, երբ 2006-ին հայտարարեց. «Քաթարը Իրանի հետ բանակցում է որպես հավասարի հետ, եւ սա ցածր կարեւոր է»:

Շոցի համագործակցության խորհուրդը կարող է ավելի մեք դեք ունենալ՝ Իրանի հարաբերությունները մեղմացնելով սուննի արաբական աշխարհի հետ եւ նրան ավելի մոտեցնելով իր սարածաբանային հարեւաններին, ինչպես նաեւ ծառայելով որպես կաղ Իրանի եւ Արեւմուտքի միջեւ:

Թարգմ.
ԼՈՒԻՍԵ ՀՐԲՈՒՅՅՈՒՆՅԱՆ

Բազմալեզու Հնդկաստանը

Որեւէ մեկը կոնկրետ ու նույնիսկ մոտավորապես չի կարող ասել, թե Հնդկաստանում քանի լեզուներով են խոսում:

Հնդկական մասնաբաժան **Ռակեթ Բաթաթյալը** նույն է՝ 1894-1928 թվականներին Հնդկաստանում կատարված լեզվաբանական հետազոտությունը, որը կազմակերպել էր երկրի լեզվաբաններից ազգությամբ իռլանդացի **Ջորջ Գրիերսոնը**, ցույց է տալիս, որ Հնդկաստանում խոսում ու գրում են առնվազն 2500 լեզվով: «Սակայն այս հետազոտությունից հետո կրկին լեզուներ են հայտնաբերվել: Հետեաբար որեւէ մեկը չգիտի՝ այսօր քանի լեզուներով ու բարբառներով են խոսում Հնդկաստանում», ավելացնում է Ռակեթ Բաթաթյալը:

Ջավահարլալ Ներուի անվան համալսարանի դասախոս **Սահա Լաբանին**, որը դասավանդում է Հին Հնդկաստանի լեզուները, ընդգծում է՝ Հնդկաստանում խոսում են ոչ միայն բազմաթիվ լեզուներով, այլև բարբառներով: Եվ սարբեր բարբառներով խոսող մարդիկ հաճախ չեն հասկանում միմյանց, նույնիսկ նրանք, ովքեր ապրում են հարեան քաղաքներում:

Հասկանալու համար, թե ինչու է բազմալեզու Հնդկաստանը, դիտարկենք այն թե ինչու է այն դիտարկել ոչ թե որդես մի երկիր, այլ որդես փոքր մայրցամաք, որտեղ, դասական սլավոններով, բնակչությունն ավելի քան 1 միլիարդ 210 միլիոն է:

Հնդկաստանում հայտնի դասական **Մրիդուլա Մուլեթրին** նույն է, որ Հնդկաստանում կան մահաձգներ, որոնք ավելի մեծ են և ունեն ավելի շատ բնակչություն, քան եվրոպական որոշ երկրներ: «Բոլորս գիտենք, որ եվրոպական մայրցամաքը բազմալեզու է, սլավոնները Հնդկաստանը եւս դիտարկել որդես առանձին մայրցամաք», ավելացնում է իր կին Մուլեթրինը:

Հնդկաստանի ամենահին լեզուն, ըստ իր կարծիքի, սանսկրիտն է: Ըստ հնդկական վերաբերման առաջին տեքստը սանսկրիտով գրվել է 3500 տարի առաջ: «Պատմական գրառումները ցույց են տալիս՝ առաջին լեզուն, որով սկսել են գրել ու կարդալ Հնդկաստանում, եղել է սանսկրիտը», ասում է Սահա Լաբանին: Սակայն այսօր սանսկրիտով խոսում են ընդամենը մի գյուղում:

Սանսկրիտը համարվում է դասական լեզու, ու շատ լեզուների բերականությունը ձեւավորվել է սանսկրիտի հիման վրա:

Հնդկաստանի լեզուները դասակարգում են սարբեր լեզվաընտանիքների: Օրինակ՝ սանսկրիտը հնդարիական լեզվաընտանիքի է: Հնդկաստանի հնագույն լեզուներից է նաեւ 2300 տարվա դասական ունեցող թամիլը, որը դասակարգում է դրավիդյան լեզվաընտանիքին:

Երկրի հարավում հնդկներն ավելի շատ գործածում են հենց դրավիդյան լեզվաընտանիքի լեզուները՝ թելուգուն, թամիլը, քաննադան և մալայալամը:

Հնդկաստանում դասական լեզուներն ավելի քան 14-ն են, որոնցից են նաեւ անգլերենն ու ինդոնեզիերենը: Իհարկե, անգլերենին ու ինդոնեզիերենը չեն սիրաբանում, սակայն ավելի շատ մարդիկ հասկանում են ինդոնեզիերենը: Պրոֆեսոր Բաթաթյալը նույն է, որ բնակչության ընդամենը 5,8 տոկոսն է կրթություն ստացել անգլերեն լեզվով, թեև ողջ բնակչության 99 տոկոսը կարող է խոսել 2 կամ 3 լեզուներով, ու դրա համար նույնիսկ միջնակարգ կրթությունն էլ դասարանից չէ: Իսկ ինչպես է դա հաջողվում նրանց: Ռակեթ Բաթաթյալը բացատրում է՝ դա մահաձգների ու գյուղերի սոցիալական ու մշակութային փոխազդեցության հետևանքն է. «Հենց այս դասական գործընթացի ու սոցիալական շփման շնորհիվ դեռ վաղ տարիքից հնդկները սիրաբանում են 2-3 լեզուների»:

Իսկ միջնակարգ կրթության ոլորտում դեռևս կրթությունը երախտաբանական է: Օրինակ՝ ընկերություններ կան, որոնք ունեն սարբեր լեզուներով հեռարձակվող հեռուստատեսություններ: Լեզուների բազմազանությունից, սակայն, հաճախ վիճելի խնդիրներ են ծագում: Հասկանալի է լեզուների միջոցով, որոնք չունեն սեփական այբուբեն, դասարանում կան արհեստական մեթոդներ: Իսկ մեծ մասնակցություն է գնում: Պարոն Բաթաթյալը բացատրում է. «Օրինակ՝ մի այբուբենը ծառայում է մի քանի լեզվի: Սեփական այբուբեն ու գրելաձև չունեցող լեզուներ կան հաճախ: Իսկ մեծ մասնակցություն է գնում, քան նրանք, որոնք ունեն իրենց այբուբենը»:

Լեզուների բազմազանությունից, սակայն, հաճախ վիճելի խնդիրներ են ծագում: Հասկանալի է լեզուների միջոցով, որոնք չունեն սեփական այբուբեն, դասարանում կան արհեստական մեթոդներ: Իսկ մեծ մասնակցություն է գնում: Պարոն Բաթաթյալը բացատրում է. «Օրինակ՝ մի այբուբենը ծառայում է մի քանի լեզվի: Սեփական այբուբեն ու գրելաձև չունեցող լեզուներ կան հաճախ: Իսկ մեծ մասնակցություն է գնում, քան նրանք, որոնք ունեն իրենց այբուբենը»:

Թե սարբեր անց ո՞ր լեզուն կմտնի, ո՞րը կդառնա սեփական այբուբեն՝ դարձնում Բաթաթյալը դասարանում է, որ այս հարցերն արդեն ֆալսիֆիկացիայի են վերածվել:

ԽՈՍՈՒՄ ԳԵՏՆԱԿՆԵՐ
Նյու Գեյթ-Երեան

Միրիայում ֆրանսիացի լրագրող է սղանվել Ամերիկացի դիվանագետները հեռանում են

Միրիայի Հոնոլուլու քաղաքում մի խումբ գրողները հրթրակոծել են ընդդիմության փողոցային ցույցը: Կան զոհեր և վիրավորներ: Ֆրանսիացի թղթակցների հեն մեկսեղ դեղի վայրում էր նաեւ France 2 հեռուստատեսության թղթակցի օմեդասոն Ժյու ժակետը, որը սղանվել է հրթրի թայթյունից: «Ալ Արաբիա» հեռուստատեսության սլավոններով, անադոլոպոլի գրողի հետեւանով զոհվել են 8 և վիրավորվել 25 անձինք:

Ժյու ժակետն Միրիայում ընդդիմության եւ վարչակարգի դիմակայության ընթացքում սղանված առաջին օտարերկրացի լրագրողն է: Պայթյունից տուժել են արեւմտյան լրատվամիջոցների նաեւ ուրիշ ներկայացուցիչներ, որոնց անունները չեն հայտնաբերվում: Հարձակման թիրախ դարձած լրագրողների խումբը Հոնոլուլու քաղաքում էր Միրիայի իշխանությունների հրավերով եւ զբաղվում էր երկրի իրադարձությունների լուսաբանմամբ:

Ֆրանսիայի ԱԳՆ-ն երեկ Դամասկոսին վճռական բողոք է հայտնել ֆրանսիացի լրագրողի մահվան կադավերային: «Մենք վճռականորեն դատաւարում ենք այդ հարձակումը: Միրիայի իշխանությունները դատաւար են իրենց երկրի սարածումն ապահովել օտարերկրացի լրագրողների աշխատանքի անվտանգությունը եւ դատաւարել այնպիսի հիմնարար ազատություն, ինչպիսին չեն կարողանում սարածումն ազատությունն է», հայտարարել է արագործախարար Ալեն Ժյուպեին:

Միաժամանակ Ռոյթեր գործակալությունը հայտարարում է, որ ԱՄՆ-ը հերթական անգամ կրճատում է Միրիայում իր դեսպանատան աշխատակիցների թիվը: Պետդեպարտամենտի սարածած հայտարարության մեջ նշվում է, որ կրճատված դիվանագիտական անձնակազմին հրամայված է «հնարավորինս ցուրտ հեռանալ Միրիայից»:

Դեսպանատան աշխատակիցների մի մասին հետ կանչելու որոշումը ընդունվել է Միրիայի անկախ վիճակի դատարաններում նրանց ադապտացիայի սղանումը կանգնեցնելու կադավերային, ընդգծում է դեպարտամենտը:

Արդեն 2011-ի ապրիլին ԱՄՆ արտաքին գործերի դեպարտամենտը կրճատել էր Միրիայի սահմանել ամերիկացի դիվանագետների ընտանիքների բոլոր անդամներին, ինչպես նաեւ դիվանագիտական ներկայացուցչություններին որոշ աշխատակիցների: Դամասկոսում մնացել էին միայն դեսպանատան գործունեությունն ապահովող հիմնական աշխատակիցները:

2011-ի հոկտեմբերին ապահովության նկատառումներով Դամասկոսից հեռացել էր ԱՄՆ դեսպան Ռոբերտ Ֆորդը, որը, սակայն, վերադարձել էր դեկտեմբերի սկզբներին: 2011-ի մարտից Միրիայում ժողով են ունենում զանգվածային հակապաշտպանական ելույթներ: Այդ դեպքից մինչեւ օրս ԱՄՆ-ը միայնակ Բաբար Ասադին ֆանիցս հորդել է թողնել դատարանը՝ հայտարարելով, թե նա կորցրել է իշխելու օրինականությունը:

Պ. Բ.

Պակիստանի բանակը կասկածվում է հեղափոխության փորձի մեջ

Պաշտպանության նախարարը պաշտոնապես է արվել

Պակիստանի վարչապետ Յուսուֆ Ռազա Գիլանին երեկ դատարանում է արել դատաւարության նախարար Խալիդ Նահան Լոդիին, որն այդ դատարանում նշանակվել էր դրանից ընդամենը 3 օր առաջ: Պակիստանի զինուժան զինվորականների եւ անվտանգության ծառայության աշխատակիցների շարժում, հարդրում է Ֆրանսիայից:

Սկանդալը ծագեց այն բանից հետո, երբ Գիլանին գլխավոր ԵՏՊ

բի դեռ, գեներալ Աբդուլ Փերվեզ Կալանդին եւ անվտանգության ծառայության դեռ, գեներալ-լեյտենանտ Ահմեդ Շուք Փաւային մեղադրեց առանց կառավարության թույլտվության գերագույն դատարանի համար հուճապի դատարանում եւ դրանով իսկ սահմանադրությունը խախտելու մեջ: Ի դատարանում բանակը եւ հասուկ ծառայությունները Գիլանին նախազգուշացրին իր արարքի վստահությունը հետեւանների մասին: Դրանից հետո վարչապետը

դատարանում արեց դատարանության նախարարին:

Բանակի եւ հասուկ ծառայությունների ավագ սղանների հրավերով են արտակարգ խորհրդակցություն: Դա մեկնաբաններին հիմք տվեց ենթադրելու, որ դատարանի գիտնականները հեղափոխում են նախադատարանում, Իսլամական միակ միջուկային տերությունում ամեն մի աղակալությունացում կարող է ունենալ անչափ ծանր հետեւաններ, նույն է փորձագետները:

Վարչապետն անադարել է հայտարարել, թե Պակիստանում ժողովրդավարությունը ոչինչ չի սղանում: Նրա խոսքերով դատարանության նախարարի դատարանականությունը ժողովրդավարությանը չէր լինում: Կյանքի մահով կազմակերպվել էր իրադարձությունը: 2001-2008 թթ. Մուսարաֆը զբաղեցնում էր Պակիստանի նախագահի դատարանը:

Կիմ Զոն Իրի ամյունը կդնեն դամբարանում

Դեկտեմբերի 17-ին մահացած ԿՊԻ-ի ղեկավար Կիմ Զոն Իրի ամյունը կդրվի Կիմսուսանի հուշահամալիրում, նրա հոր՝ Կիմ Իր Սենի ամյունի կողքին: Այդ մասին ասվում է Կորեայի Աշխատանքային կուսակցության կենտրոնի ֆաբրիկայի հասուկ հայտարարության մեջ, որը հունվարի 12-ին սարածել է ԿՊԻ-ի Կենտրոնական հեռագրական գործակալությունը:

Կիմ Զոն Իրի մահից հետո լուրեր էին լսվում, որ նրա մարմինը զննելու եւ դնելու են դամբարանում, սակայն ԿՊԻ-ի դատարանական իշխանությունները միջնեւ երեկ չէին հաստատում այդ տեղեկատվությունը:

Տարածված հայտարարության մեջ չի նշվում, թե Կիմ Զոն Իրի ամյունը երբ է դրվելու դամբարանում եւ երբ կսկսվի թաղարարությունը: Իշխանությունները նաեւ չեն հայտնում, թե որ

երկրի մասնագետներն են իրականացրել առաջնորդի դիակի զննումը: 1994-ին մահացած Կիմ Իր Սենի մարմինը զննել էին ռուսաստանցի մասնագետները: Հարդրվել էր, որ աշխատանքների արժեքը կազմել է մոտավորապես 1 մլն դոլար:

ՀԱՅՈՐՂՅԱՆ ՏՆԵՐԻ ՀԱՍՏԵՐԳԸ

7 հազար նվեր մանուկներին՝ Վեհափառ հայրադարձից

Մայր աթոռ սուրբ Էջմիածնի եւ ԳԲԸՄ բոլոր 7 հայորդյաց սնէրը 2011 թվականին՝ դեկտեմբերի 26-29 Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդյան տոների կառավարմամբ Հայաստանի սարքեր մարզերում կազմակերպեցին տոնական հանդեսներ եւ մանուկներին բաժանվեցին նվերներ: Իսկ երեկ «Աման հաշարյան» համերգասրահում կայացավ երեք համերգ, որին հրավիրված էին մանկասեր, անաղաժ ընտանիքների եւ հաճախորդները: Ինչպես նաեւ հանրակրթական դպրոցների եւ մանկապարտեզների ընդհանուր հաժարակալ շուրջ 3600 սաներ:

«Ազգը» զրուցեց Մայր աթոռի Հայորդյաց սնէրի հոգեւոր տեսուչ հայր Կոմիտաս վարդապետ Հովհաննիսյանի հետ եւ տեղեկացավ, որ 1993 թվականից, երբ ստեղծվեցին հայորդյաց սնէրը, Ամենայն հայոց հայրադարձ Գարեգին Բ-ի կողմից ամեն տարի Ամանորին եւ Սուրբ Ծննդյան տոների առիթով սրամադրվում է հատուկ 7 հազար նվերներ:

Երեւանի եւ Էջմիածնի 4 հայորդյաց սնէրի 350 սաները բեմից հանդիսակցներին ներկայացրեցին հրաշալի թատերյալներ, թատերականացված համերգներ: Երգչախումբը կատարեց ճորտ սարվան միլիոններ երգեր: Կրկեսային, հունարային համերգները հաջորդում էին իրար ու արժանանում երեխաների ջերմ ընդունելությանը: Բնական է, որ տոնը տոնի չի մնանվի, եթե Ձմեռ Պատիմ ու Ձյունամուրը չենորհավորեն երեխաներին ու նրանց բոլորին չհանձնեն Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կողմից սրամադրված հա-

տոն նրանք Վեհափառ հայրադարձի օրհնությամբ ստանում են նվերներ, սեր ու բարություն, արեւատարություն ու երջանկություն: Երեխաների մոտ կերտվում է քրիստոնյա նկարագիր, ինչը բեմից այսօր ջերմություն է տալիս դաժնիքները նստածներին: Հայորդյաց սնէրի սաները բացի այս երեք համերգներից, արդեն ելույթներ են ունեցել բարեգործական ծառայողներում միայնակ երեխաների համար՝ հոգեպետ հարստացնելով նրանց առօրյան: Մինչեւ այժմ մեր Հայորդյաց սնէրը 8 միջոցառում արդեն արել է Հայորդյաց սնէրում եւ 4-5 միջոցառում դրսում: Նորի Հայորդյաց սնէրը ավանդույթը չխախտելով՝ այցելել է նաեւ վերականգնողական սրբուհի կենտրոն, որտեղ հիմնականում հաճախում են երեխաներ եւ ու մեզ տղասուն են ուրախությամբ: Ամեն տարի 7 հազար նվեր Վեհափառ հայրադարձը Հայորդյաց սաների միջոցով հասցնում է հայ մանուկներին:»

Նշենք, որ Հայորդյաց սնէրից մի քանիսը զանգված են Գյումրիում, Վանաձորում, Աւսարակում, Էջմիածնում, որոնց սաների թիվը անցնում է մի քանի հազարի, որոնք 14 եւ ավելի տարեկան մասնագիտություններ են ձեռք բերում ու հմտանում: Ինչպես լուրջում եւ սկիզբն Արհամ, երեկվա երեք հանդիսություն խորագիրը՝ «Հայրենիք, եկեղեցի, հավատ, հավասարի մասնակցություն», ահա այս նյութական արժեքները լիարժեք էր միայնակ, այլ ոչ թե լիարժեք հայրենիք: Ահա այդ խորագիրն է ողջ համերգի ասելիքը, որը կարմիր գծի մեջ գնում է բեմակա-

տոն նվերները: Երեք հրաշալի համերգները ավարտվում էին հենց բեմում, հրավառությամբ, ուրախ երգ ու դարով, որոնք անցնելի հեծ թողեցին մեր մանուկների սրտերում:

Նոր Նորի Հայորդյաց սան տնօրեն եւ ընդհանուր հայորդյաց սնէրի փոխտնօրեն Արհամ Անդրեասյանի հետ «Ազգը» զրուցեց եւ տեղեկացավ, որ նման կարեւոր միջոցառումները մեծ դեր ունեն հանդիսությունը հրավիրվածի կարգավիճակ ունեցող երեխաների համար: «Նրանց մեր առօրյա կյանքին ինտեգրելու գործընթաց է, կրի ընթաց-

նացված հասկանալով: Կարծում են մենք զանազան նվերներ ունենք մասալ սերունդին միջոց դաստիարակելու, հայրենիքի ու հավատքի հանդեպ սեր ու հավատարմություն սերմանելու գործում», ասաց Արհամ Անդրեասյանը:

Որքան էլ որ փորձեն նկարագրել, միեւնոյն է, լիարժեք է ակամասես լինելու ու զգաս, թե ինչ կարեւոր ազդեցություն ունեն նման միջոցառումները, երբ քաղաքի առաջ թափված աչքերով մանուկները ժողովում են, դարում ու զվարճանքով: ՄԱՐԻՆԱ ՄԱՐԿՅԱՆ

Փարիզի «Աւխարհ» թերթը հարցազրույց է անցկացրել «Կոմեդի ֆրանսեզ» հռչակավոր թատրոնի ղեկավար եւ փայտեղ Սերժ Բաղդասարյանի հետ, լուրջ, անկասկած, Հայկական ազգանուն կրող առաջին փայտեղ ղեկավարն է: Հարցազրույցը թարգմանաբար ներկայացնում ենք մեր ընթերցողներին:

- Թատրոնի հետ Ձեր առաջին հանդիպումը տեղի ունեցավ դպրոցում, երբ աշակերտում էի: Ի՞նչ հուշեր են դառնում Ձեր այդ առաջին փորձառությունից:

- Մի բացահայտում: Ես Վոլոդյանի դերը խաղացի Բեն Ջոնսոնի դերում: Նկատեցի, որ կարող եմ հետաքրքրվել մարդկանց: Մասնակցել եմ վարժարանի, աղա լիցեյի թատերական խմբերին:

- Միջոցակարգ կրթությունից հետո ինչպե՞ս շարունակեցիք թատերական գործունեությունը:

Լը: Բախտորոգ դարձավ Լիլում իմ հանդիպումը «Կոմեդի ֆրանսեզ» այն ժամանակվա ղեկավար Մյուրիլ Մայեթի հետ: Մի քանի ամիս հետո նա դարձավ թատրոնի տնօրենը եւ ինձ հրավիրեց թատերախումբ: Ինձ ընդունեցին զանազան պայմաններում, չնայած չէի ավարտել կոնսերվատորիա կամ որեւէ հայտնի թատերական դպրոց:

- Այդ թատրոնում ո՞րն էր Ձեր առաջին դերը եւ ո՞րն էր առաջին մեծ դերը: Ինչպե՞ս նախադասարանները դրան:

- Իմ առաջին դերը Սոփի Ծիմոնի «Տոն» դերում էր, որը բեմադրեց Գալին Սոնտը: Մեծ դերասանուհի Զիսիսին Ֆեստենը հանդես էր գալիս մեր դերում, ես կատարում էի նրա որդու դերը: Գործը ղեկավարում էր Ժյուստին Կա 3 գործող անձ, դերերը գրեթե միաստակ կատարություն ունեն: Ամեն ինչ զանազան կերպով էր: Այդ ներկայացումից ու-

- Ես լքեցի հետաքրքրվել եմ ամբողջ աշխարհի թատերական երեւոյթներով, առավել շատ՝ Շեքսպիրով եւ Բեն Ջոնսոնով, որոնց գործերի հետ ավելի հետք է աշխատել ֆրանսերենով, քան անգլերենով: «Կոմեդի ֆրանսեզ» թատերախումբը սկսել էր դերակատարել միանգամայն հարմար է: Ես սիրում եմ ժամանակակից հեղինակներ Հարելո Դիմետրիոս, Ալան Բենեթին:

- Կա՞ այնպիսի դեր, որ հասկանալի կլինի խաղալ:

- Եթե ինձ առաջարկեին հանդես գալ «Քաղցրահամ ակնակալ» դերում, ես չէի ընդունիլ: Ինձ արժանի է Ազգայնական կերպարը:

- Դուք արդեն նկարահանվել եք երկու ֆիլմում: Ինչպե՞ս թողարկեցիք ձեր ֆիլմերը: Արդյո՞ք դա կա-

Մեր Բաղդասարյան. «Նախընտրում եմ լինել դերասան»

- Ես համալսարանական կրթություն էի ստանում եւ միաժամանակ զբաղվում թատրոնով: Դեռ մտածում էի սիրողական թատրոնի մասին:

- Սակայն դարձաք անգլերենի ուսուցիչ...

- Այո, դասավանդելը զանազան կերպով զբաղում է: Ես երկու տարի դասավանդեցի 6-րդ դասարանում եւ հիացմունքով տեսնում էի, թե երեխաներն ինչպե՞ս են նոր լեզու սովորում: Հետո ես մեկամյա արձակուրդ վերցրի գիտական աշխատանքի համար եւ այլեւս չվերադարձաք անգլիական կրթության բնագավառ:

- Ինչպե՞ս փոխեցիք Ձեր ուղին:

- Ես համալսարանում հիմնել էի սիրողական թատերախումբ՝ «Կալիսիոն թատրոն»: Երկու տարի ընթացքում մեզ մոտ սկսեցին աշխատել դերասանուհիներ: Ես բավականաչափ ժամանակ չունեի, այդ պատճառով 22 տարեկանում թողեցի դասավանդումը:

- Այդ ժամանակ ի՞նչ նշանակալի փորձառություններ ունեցաք որդես դերասան եւ որդես բեմադրիչ:

- Աշակերտական տարիներին Դյուրանտի լիցեյում սիրողական մակարդակով կատարել էի Վոլոդյանի դերը: Հետագայում այդ դերը կատարեցի որդես դերասանուհի Մի ֆիլմի զբաղվելի բեմադրություններով, բայց նախընտրում եմ լինել դերասան:

- Դուք 2007-ին ընդունվեցիք «Կոմեդի ֆրանսեզ»: Դա ինչպե՞ս թատրոն: Ինչպե՞ս ընդունեցին Ձեզ:

- «Կոմեդի ֆրանսեզը» թատերախմբի հմտության հղկման հրաշալի վայր է, ավանդույթների պահպանում, թեւեւ դրանցով չի սահմանափակվում: Ինձ համար զանազան ժանրերի էր այնտեղ ընդունվել:

նեցածս զգացողությունը իմ ստանալովում էր:

Ալֆրեդ Ժարիի «Ուրու արհամ» դերում Ուրուի դերը իմ առաջին մեծ դերն էր բեմադրիչ Ժ.-Պ. Վենսանի հետ: Այդ դերի բեմադրությունը զանազան կերպով էր: Հարկավոր է գլխավոր կերպարին մոտենալ կենդանական, բնագրային, անմիջական ձևով, որպեսզի հմարավոր լինի արհամայնի նրա ժամանակները, գրեթե կրթությունը, անցողիկը, չարամիտ խելկասակ լինելը:

- Դուք փայտեղ եք 2011-ի փետրվարից: Որո՞նք են Ձեր դերակատարությունները:

- Փարիզում ես կարող եմ հանդես գալ միայն դերական թատրոնում: Մնացյալ դերերում հարկավոր է արձակուրդ վերցնել թատրոնում կամ կինոյում խաղալու համար:

- Դուք դասավանդել եք անգլերեն: Ձեր նախասիրությունն արդյո՞ք էլիզաբեթյան թատրոնն է, թե՞ ուրիշ ժամանակաշրջաններ եւ ուրիշ թատերագիրներ: 2007-ից ի վեր «Կոմեդի ֆրանսեզում» բեմադրվել է Շեքսպիրի գործերից միայն մեկը՝ «Վինձորի զվարճանք կանայք» կատարվելով:

րեւո՞ր է Ձեզ համար: Կուզե՞նալիք ավելի շատ ժամանակ հասկանալի դրան:

- Կինոն շատ սիրեցիք, ես զբաղվեցի: Բավական երկար ժամանակ դա իմ հանգիստն էր: Դա իսկական մրցույթ էր: Ինձ ֆանսի սիրեցին անգլերեն ճեփսի մի քանի տղերք արտաբերել ֆրանսիական առաջադրությամբ: Մի քանի փորձեր եղան: Շատ կուզե՞նալիք շարունակել թատրոնի գույնը ինչ-որ չափով կինոյով զբաղվելը. իրավիճակները բավական մոտիկ են:

- Ձեր Բաղդասարյան ազգանունը ի՞նչ է խորհրդանշում: «Արմատ» բառը արդյո՞ք կարեւոր է Ձեզ համար:

- Մայրս ֆրանսուհի էր, մենք տասնութ տարեկան էինք ֆրանսերեն: Ես հայկական կրթություն չեմ ստացել: Հայրս 1917-ին Ֆրանսիա է եկել շատ փոքր հասակում եւ Լա Սիոնայում ապրել է ընտանիքի հետ, հետո մեկնել է Դյուրանտի, որտեղ հայ չկար: Ես հայերեն լսել եմ միայն Լա Սիոնայում, երբ արձակուրդներով ժամանակ վերազգնում էինք մեր ընտանիքը: Հայրս մեծ հարգանք էր ցուցնում Ֆրանսիայի նկատմամբ, որը իրեն ընդունել էր եղբայրների եւ ուրիշների բնաջնջումից հետո: Նա իրեն թատերակրթված էր զգում եւ հերոսական վարագիծ դրսևորեց թատերադրի ժամանակ: Հարկավոր էր, որ նա որդին լինի հմարավորին չափ ֆրանսիացի: Հաճախ մտածում եմ, որ ես ասես մասամբ անդամահասկված լինեմ եւ ամբողջական չեմ: Անկասկած, սովորելու եմ հայերեն: Հայոց թատերադրանքը ծանոթ եմ, քանի որ այստեղ լեզվական խնդիր չկա: Երբ մոտավորապես 20 տարեկան էի, սովորեցի եւ Դյուրանտի միակ հայ ընտանիքի հետ:

Թարգմ.՝ Պ. Բ.

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ում հաստատվել են Հայաստանի ներկայացրած հորեյանները

2011 թվականի սարեկերցին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կենտրոնակայանում, 36-րդ Գլխավոր կոնֆերանսի ընթացքում հաստատվել է 2012 թ. հորեյանական սարեկերցիների եւ իրադարձությունների ցանկում Հայաստանի Հանրապետության ներկայացրած ցանկը: ՀՀ մշակույթի նախարարությունից տեղեկացանք, որ

ցանկում ընդգրկված էին հայոց գրերի ստեղծող Մետրոք Մաթեոսի ծննդյան 1650, բանաստեղծ, երաժիշտ Սայաթ-Նովայի ծննդյան 300, հայկական առաջին տպագիր գրքի 500, գիտական Ամանիա Ծիրակացու ծննդյան 1400-ամյակները: Հայտերի հաստատումը թղայնաձևով կարգավորված էր գիտության, մշակույթի, սոցիա-

լական եւ հումանիտար դոկտրինայում ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի առաջնությունն էր համաձայնագրված բարձր գաղափարների, արժեքների հետ անհակասելի կապով, ինչպես նաեւ անհասանելի համաշխարհային եւ սարածաբանական համարում ունենալու հանգամանակով:

Մ. Մ.

Եվրոպայի առաջնությունում Տայասանը կներկայացնի Սլավիկ Տայրադեսյանը

Հունվարի 23-28-ը Շեֆիլդում կայանալիք գեղասահի Եվրոպայի առաջնությունում Տայասանը շղանարկանց մենասահում կներկայացնի 15-ամյա Սլավիկ Տայրադեսյանը: Նման որոշում է կայացրել գեղասահի Տայասանի ֆեդերացիայի մարզչական խորհուրդը:

Տայրադեսյանը որոշել է, որ Սլավիկ եւ Սարգիս Տայրադեսյան եղբայրները, որոնք Ռիգայում մարզվում են իրենց ծնողների՝ Սամվել եւ Արմինե Տայրադեսյանների ղեկավարությամբ, ղեկ է մասնակցեին հունվարի 5-8-ը Լեհաստանի Կասովիցե քաղաքում կայանալիք այդ երկրի բաց առաջնությանը, որտեղից որոշվել է, թե եղբայրներից

որ մեկն է մեկնելու Շեֆիլդ: Սակայն վիզայի հարցերի ձգձգման դատարանով նրանք չկարողացան մասնակցել Լեհաստանի առաջնությանը:

Ստասյանը է, որ եղբայրները հանդես կգան փետրվարի 2-7-ը Չեռնոմիայի Օդերոնֆ քաղաքում կայանալիք միջազգային մրցաբարձի կամ էլ ելույթ կունենան փետրվարի 12-17-ը Չեխիայում անցկացվելիք մրցաբարձում: Բացի այդ, 19-ամյա Սարգիս Տայրադեսյանը Տայասանը կներկայացնի մարտի 25-ից ապրիլի 1-ը Ֆրանսիայի Նիցա քաղաքում կայանալիք գեղասահի աշխարհի մեծահասակների առաջնությունում:

Պայմանագիրը կնքվեց

Ինչդեռ ստասյանը է, Տայր Սկոյանը 6 ամսով լուսնամագիր կնքեց ՌԴ Կոնստանտինովի լիգայի առաջնության մասնակից Նաչիկի «Ստարակի» հետ: Երկն նա թիմի հետ մեկնեց Թուրքիա՝ ուսումնամարզական հավաքի:

Տայր Սկոյանը ձմռան սրահներում քաղաքում դարձավ արեւելի մեկնած 2-րդ հայ ֆուտբոլիստը: Առաջինը «Իմոլուսի» հարձակվող Ջավեն Բադոյանն էր, որը դեռեւս դեկտեմբերին լուսնամագիր էր կնքել Բելառուսի չեմպիոն ԲՍԵ-ի հետ:

Ուսումնամարզական առաջին հավաքը կանցկացվի Մոսկվայում

Նոր մրցաբարձումն նախադասարանական ֆուտբոլային ակումբներից առաջինն ուսումնամարզական հավաքի կնքվելիք Դիլիջանի «Իմոլուսի» է: Հունվարի 15-27-ը թիմն ուսումնամարզական հավաք կանցկացնի Մոսկվայում, որտեղ մարզումներին զուգահեռ նախատեսված են նաեւ սուպեր-լիգայի հանդիպումներ:

Հավաքին կմասնակցի 20 ֆուտբոլիստ: Բացի թիմի նորեկ Կոնստանտին Սանդիչեկովից, որը 6 ամսով «Իմոլուսում» հանդես կգա վարձավճարով, Մոսկվայում մարզումներին կմասնակցի նաեւ մեկ նոր ֆուտբոլիստ՝ Սակեդոնիայի միջին 19 տարեկանների դասա-

նական հավաքականի անդամ Ֆիլիպ Տիմոնով: Նա Սլովենիայի բարձրագույն խմբի առաջնության մասնակից «Կոմերի» խաղացող է:

Հավաքին չեն մասնակցի թիմի մյուս երկու լեգեոնականները՝ բրազիլացի Ջուլիանո Ֆինենտս ու գանացի Իլիասու Ալիասանը: Բրազիլացու արեւելի մեկնելու հարցով բանակցությունները քարոզված են, իսկ գանացի ֆուտբոլիստը վիզայի հետ կապված խնդիրները կարգավորելուց հետո միայն փետրվարին կմիանա թիմին, երբ «Իմոլուսը» Կիոտոսում ուսումնամարզական 2-րդ հավաքը կանցկացնի:

ՀՀ առաջնությունն աշխարհում 95-րդն է

Ֆուտբոլի մասնության եւ վիճակագրության միջազգային ֆեդերացիան հրատարակել է 2011-ի ազգային առաջնությունների դասակարգման հերթական ցուցակը: Տայասանի առաջնությունն այդ ցանկում 95-րդն է ու զբաղեցրել է Իսրայի եւ Ղազախստանի հարեանությունները: Արթուրյանի առաջնությունը 98-րդ տեղում է:

Նախկին ԽՍՀՄ համարվածություններից ամենաուժեղը Ռուսաստանի Կոնստանտինովի լիգայի առաջ-

նությունն է, որը 11-րդն է աշխարհում: Ուկրաինայի առաջնությունը 14-րդն է, որին հաջորդում են 35-րդ տեղում ընթացող վրացիները:

Ցուցակը գլխավորում է Իսրայի առաջնությունը, որին հաջորդում են Անգլիայի եւ Բրազիլիայի ֆուտբոլային մրցաբարձերը: Լավագույն սանյալում տեղ են զբաղեցրել նաեւ Պորտուգալիան, Ֆրանսիան, Գերմանիան, Իսպանիան, Արգենտինան, Հոլանդիան եւ Չիլին:

Ամենահարուստը Թայգեր Վուդսն է

Ա մ ե ռ ի կ յ ա ն «Sports Illustrated» հանդեսը կազմել է մրցաբարձում-2011-ում բոլորից շատ ցածր մար վասակած մարզիկների ցանկը: Այն գլխավորում է համահայտ գոլֆիստ Թայգեր Վուդսը: Նա ընդհանուր առմամբ վասակել է 62,29 մլն դոլար: Այս գումարի մեջ ներառված են նաեւ հովանավորներից ու գովազդային լուսնամագրերից ստացված եկամուտները: 2-րդ տեղում մեկ այլ գոլֆիստ է՝ Ֆիլ Միդլթոնը՝ 61,19 մլն: Ցուցակում 3-րդ տեղում է Եվրոպացի համահայտ թեմիսիս Ռոջեր Ֆեդերերը՝ 52,78 մլն դոլար: Ամենահարուստ մարզիկների ցուցակը եզրափակում է ֆիլիպինցի ղորֆիստ Բոնգվան Բոնգվանը՝ 52 մլն դոլար:

Լավագույն սանյալում ընդգրկվել են նաեւ «Ֆորնուլա-1» դասի ավստրալացի Ֆեռնանդո Ալոնսոն (45 մլն), բասկետբոլիստ Լեբրոն Ջեյմսը (45 մլն), ֆուտբոլիստ Լիոնել Մեսսին (43,8 մլն) եւ Զրիչեսիանու Ռոնալդոն (38,8 մլն), ամերիկյան ֆուտբոլի մեկնապատկերի Պեյթոն Մանինգը (38,07 մլն) եւ բեյսբոլիստ Ալեքս Ռոդրիգեսը (36 մլն):

Էջը դասարանց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Տներին Մխիթարյանը նախկին ԽՍՀՄ սարածի լավագույն ֆուտբոլիստների սանյակում է

Ռուսական «Սոդրս Էփորտ» օրաթերթն ամփոփել է նախկին ԽՍՀՄ սարածի լավագույն ֆուտբոլիստի որոշման համար անցկացված «Չվեդա» մրցույթի արդյունքները: Հարցմանը մասնակցել են նախկին ԽՍՀՄ-ի 15 հանրապետությունների 45 լրատվա-ընթացների ներկայացուցիչներ, որոնք անվանել են լավագույն ֆուտբոլիստների հնգյակի իրենց սարբերակները:

Հարցման արդյունքներով Տայասանի հավաքականի եւ Դոնեցկի «Շախտյորի» կիսադասարան Տներին Մխիթարյանը վասակված 20 միավորով զբաղեցրել է 9-րդ տեղը: Բնականաբար, Տայասանից հարցմանը մասնակցած 3 լրատվա-ընթացներն էլ «Ֆուտբոլ ռուսում», Տներինի հեռուստատեսությունն ու «Արմենիա» հեռուստատեսությունը հարցաթերթիկում առաջին տեղում նշել են Տներին Մխիթարյանին, ինչի շնորհիվ նա վասակվել է 15 միավոր: Մնացած 5 միավորը նա վասակել է 5 հարցաթերթիկում 5-րդ տեղում նշված լիոնել Եսկուրիդը: Մխիթարյանին հիշատակել են Լիսվալի, Սոլովյով, Ռուսաստանի մեկնակց լրատվա-ընթացներ, իսկ ահա Թուրքիայից միանգամից 2 լրատվա-ընթաց հարցաթերթիկում նշել է Մխիթարյանի ազգանունը: Նշենք, որ յուրաքանչյուր երկրից հարցմանը մասնակցել է 3 լրատվա-ընթաց:

Հաղորդ է ճանաչվել Ուկրաինայի հավաքականի եւ Մոսկվայի «Դինամոյի» հարձակվող Անդրեյ Վորոնինը, որը վասակվել է 175 միավոր: Տեսաբանական է, որ Վորոնինի ազգանունը չեն նշել

հավաքականի հարձակվող Անդրեյ Չեչեչենկոն էր, որը հաջորդ տարի էա հաղորդ ճանաչվեց մրցույթում: 2006-ին լրագրողները նախադասվությունը սկսեցին Մոսկվայի ԲԿՄ-ի դարձաստիակ Իգոր Ալինիչենկոն: Այնուհետեւ 3 տարի քարոզակ դասակարգում դարձավ «Չեչենկո», հետագայում Լոնդոնի «Արսենալի» կիսադասարան Անդրեյ Արապիլինը: Անցած տարի նախկին ԽՍՀՄ սարածի լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչվեց «Չեչենկո» եւ ՌԴ հավաքականի հարձակվող Ալեքսանդր Կերձակովը:

«Սոդրս Էփորտ» կազմել է նաեւ մրցաբարձում-2011-ի 10 կարեւորագույն իրադարձությունների ցանկը: Այդ ցանկում Տայասանի ազգային հավաքականի ժողովուրդից հարցանակը Ժիլինայում Սլովակիայի ընտրանու նկատմամբ (4-0) 7-րդ տեղում է: Ահա թե ինչ է գումարները այդ առիթով. «Սլովակների նկատմամբ Տայասանի հավաքականի տնային փայլուն հաղթանակը հույսեր արթնացրեց, որ հայերը հաջողությամբ կավարժեն Եվրո-2012-ի ընտրանու մրցաբարձում: Ցավով ստանալիքները չարդարացան: Բայց Ժիլինայում կայացած հանդիպումը կընդգրկվի Տայասանի հավաքականի սարբերությունում որոշեալ ամենաազդեցիկ խաղերից մեկը»:

1-ին տեղում Ուզբեկստանի հավաքականի Ասիայի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ փուլ մտնել է: ՌԴ հավաքականի ուղեգիր նվաճելու փաստը համարվել է 2-րդ կարեւորագույն իրադարձությունը:

Առաջասարներն ի հայտ են եկել

Շախմատի Տայասանի բարձրագույն խմբի կանանց եւ շղանարկանց առաջնություններում բավականին սուր մրցակցություն է ծավալվել երկրի չեմպիոնի Տիգրանի համար: Դա են վկայում անցկացված մրցախաղերը: Առաջնության 2-րդ տարի հանդիպումներից հետո ի հայտ եկան առաջասարները:

Տղանարկանց մրցաբարձում 2-րդ անընդմեջ հաղթանակը տնային Տայասանի բազմակի չեմպիոն, մասնակիցներից ամենափորձառու Շախմատիստ Արապետ Միսայանը, որը սեւերով դասարան մասնակցի Լեւոն Բարսեղյանին, միանձնյա գլխավորեց մրցաբարձային աղյուսակը: Առաջասարից կեսական միավորով հետ են մնում Սամվել Տեր-Սահակյանն ու Ջավեն Անդրեասյանը: Սամվելը ոչ ուի խաղաց մրցաբարձում իր առաջին հանդիպումն անցկացնող Տայր Սիմոնյանի հետ: Դա 2-րդ տարում գրանցված միակ ոչ-ոսի էր: Իսկ Անդրեասյանն անդրանիկ հաղթանակը տնային դասարանից մասնակցի Կարեն Գրիգորյանին, որն առաջին անգամ ճաշակեց դասարանի դասարանը:

Մրցաբարձում անդրանիկ հաղթանակները տնային նաեւ Տիգրան Պետրոսյանն ու Տայասան Մելիքյանը, որոնք առավելության հասան համարադասարանաբար Ալեքսի Գրիգորյանի եւ Ռոբերտ Չովհաննիսյանի նկատմամբ: 2-րդ տարում խաղից ազատ էր Արման Փաշինյանը:

Ռոբերտ Չովհաննիսյանը, Կարեն Գրիգորյանը, Տիգրան Պետրո-

սյանն ու Տայասան Մելիքյանը վասակվել են մեկական միավոր: Կեսական միավոր ունեն Ալեքսի Գրիգորյանն ու Տայր Սիմոնյանը: Աղյուսակը եզրափակում են Արման Փաշինյանն ու Լեւոն Բարսեղյանը, որոնք դեռեւս միավոր չեն վասակել: Ճիշտ է, Փաշինյանն առայժմ մեկ դասարան է անցկացրել:

Կանանց մրցաբարձում էա 2-րդ տարում անվանեց միանձնյա առաջասարին: 2 միավորով մրցաբարձային աղյուսակը գլխավորեց Մարիա Կուրոսյանը, որը դասարանից մասնակցի Նելլի Աղիսյանին: 1,5-ական միավորով առաջասարին հետադուր են Լիա Մարտիրոսյանը, Լիանա Աղաբեկյանն ու Աննա Տայրադեսյանը: Նրանք հաշտություն կնքեցին մրցակցու-

Տղանարկանց մրցաբարձում 2-րդ տարում խաղից ազատ էր Արման Փաշինյանը:

